

Άλλο μεταρρύθμιση, άλλο απορρύθμιση

Το ΠΑΣΟΚ κατά την προηγούμενη δεκαετία υπήρξε ο φορέας των μεγάλων μεταρρυθμίσεων που έφεραν τη χώρα μας στον πυρήνα της ΟΝΕ, δημιούργησαν υποδομές και επενδύσεις, απασχόληση και εκσυγχρόνισαν σημαντικά τη λειτουργία των θεσμών.

Είναι αλήθεια ότι σε κάμποσους τομείς, οι μεταρρυθμίσεις άργησαν ή ακόμη ακυρώθηκαν υπό το δέος του πολιτικού κόστους· πολλές όμως υλοποιήθηκαν και επιβίωσαν, κι αυτό έχει δημιουργήσει ένα πολιτικό κεφάλαιο για το ΠΑΣΟΚ. Σε πολλές προσπάθειες είχε εισπράξει το μένος της αντιπολίτευσης, η οποία αντιδρούσε καθολικά ακόμα και στις

ΑΡΘΡΟ

Του
Νίκου Μ. Χριστοδουλάκη

πιο αυτονόητες αλλαγές, όπως η κατάργηση της επετηρίδας, η απλοποίηση του φορολογικού συστήματος και οι συγχωνεύσεις ξεπερασμένων κρατικών οργανισμών. Με αυτά τα δεδομένα, το ΠΑΣΟΚ δεν έχει κανέναν λόγο να αντιδρά αμυντικά και να δείχνει αμήχανο απέναντι σε μερικές αργοπορημένες, πρόχειρες και περιορισμένου βελτιωτικού κινήσεις της κυβέρνησης, αλλά απηθώς πρέπει να ενισχύσει την εικόνα του ως ο πολιτικός χώρος των μεταρρυθμίσεων που προωθεί την απασχόληση, την κοινωνική συνοχή και τη σύγκλιση με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το πλαίσιο για ένα σύγχρονο επιβλητικό κράτος σε μια ανταγωνιστική, αλλά και ρυθμιζόμενη, οικονομία που έβαλε στο Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ ο Γ. Παπανδρέου, μπορεί να αποτελέσει τις συντεταγμένες ενός νέου και δυναμικού μεταρρυθμιστικού προγράμματος του ΠΑΣΟΚ. Ενός προγράμματος συνεπούς, με τον διπλό στόχο της ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής.

Ποια όμως είναι τα κριτήρια, για να είναι αποδεκτή μια μεταρρύθμιση από τό ΠΑΣΟΚ και γενικότερα την Κεντροαριστερά; Πρώτον, ότι θα ωφελεί μεσοπρόθεσμα ένα ευρύ κοινωνικό φάσμα, χωρίς να θίγει κάποιον άλλο. Να μην αποτελεί μηχανισμό εκδίκασης εναντίον κάποιων, αλλά να δημιουργεί προϋποθέσεις μεγαλύτερης ανάπτυξης και περισσότερης απασχόλησης για όλους.

Δεύτερο κριτήριο είναι η αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών και η άνοδος της ποιότητας. Έτσι, για παράδειγμα, η απορρύθμιση που επιχειρήθηκε πριν από δέκα χρόνια στα αστικά λεωφορεία της πρωτεύουσας ήταν καταστροφική, γιατί δεν είχε κανένα από αυτά τα χαρακτηριστικά. Αντίθετα, μεταρρυθμίσεις οι οποίες έγιναν και άνοιξε η αγορά των τηλεπικοινωνιών ή των Ταχυδρομείων είναι θετικές μεταρρυθμίσεις, διότι δημιουργήθηκαν νέες επιχειρήσεις και βελτιώθηκαν θεαματικά οι υπηρεσίες που παρείχαν στον καταναλωτή. Τρίτο κριτήριο είναι η αποδοχή από την κοινωνία. Συνήθως, μεταρρυθμίσεις οι οποίες δεν είναι κατανοητές ή αποδεκτές από το κοινωνικό σύνολο, είτε από απουσία ενημέρωσης είτε για άλλους λόγους, διαμορφώνουν ένα εχθρικό κλίμα που οδηγεί σε πτωχότητα των αλλαγών. Κλασικό παράδειγμα, οι αποκρατικοποιήσεις που επιχειρήθηκαν κατά την περίοδο 1990-1993 από τη Ν.Δ., οι οποίες επειδή επέφεραν έναν οξύ κοινωνικό διχασμό, εγκαταλείφθηκαν, και χρειάστηκε μεγάλη προσπάθεια και αρκετός χρόνος να περάσει έτσι ώστε να αρχίσουν σταδιακά να επανέρχονται σε πλιότερη μορφή!

Θα σταχυολογήσω τρία παραδείγματα από τη σημερινή επικαιρότητα, για να δούμε πώς εφαρμόζονται τα κριτήρια αυτά. Για παράδειγμα, η αξιολόγηση των Πανεπιστημίων είναι μία θετική μεταρρύθμιση και το ΠΑΣΟΚ και οι προοδευτικές δυνάμεις του τόπου πρέπει να την υποστηρίξουν και να επιμείνουν σε μια πιο αυστηρή και αποτελεσματική εφαρμογή της. Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης θα είναι, πρώτα από όλα, να πληροφορηθούν καλύτερα οι μέλλοντες φοιτητές και οι οικογένειές τους ως προς το ποια είναι τα καλά Πανεπιστήμια, ποια έ-

ναι τα Τμήματα που αποδίδουν. Δεύτερον, διότι θα καλλιεργηθεί ένας εσωτερικός ανταγωνισμός μεταξύ των Πανεπιστημίων. Τρίτον, διότι η αξιολόγηση θα επιβάλει έναν εσωτερικό ορθολογισμό στα Πανεπιστήμια. Έτσι, δεν θα ζητάνε μικρές ομάδες καθηγητών να δημιουργούνται Τμήματα υπερεξειδίκευσης, απλώς και μόνο για να ικανοποιούν τις προσωπικές φιλοδοξίες τους. Άλλη μεταρρύθμιση η οποία θα συζητηθεί αυτό το διάστημα είναι το πλαίσιο συγχρηματοδότησης ιδιωτικού και δημοσίου τομέα, για να γίνουν μεγάλες επενδύσεις. Το πλαίσιο συγχρηματοδότησης ιδιωτικού και δημοσίου τομέα θα μπορέσει και να προσελκύσει νέα ιδιωτικά και τραπεζικά κεφάλαια, για να μπορέσει να συνεχιστεί η ανάπτυξη και η απασχόληση στη χώρα μας. Επίσης, θα διαμορφώσει διαφανέστερους όρους στην κατασκευή, την παραλαβή και κυρίως τη λειτουργία των δημοσίων έργων, βγάζοντας τη δημόσια γραφειοκρατία από το μονοπώλιο της επιβλεψής, του σχεδιασμού και της εποπτείας.

ΤΟ ΠΑΣΟΚ

δεν έχει κανέναν λόγο να αντιδρά αμυντικά και να δείχνει αμήχανο απέναντι σε μερικές αργοπορημένες, πρόχειρες και περιορισμένου βελτιωτικού κινήσεις της κυβέρνησης, αλλά απηθώς πρέπει να ενισχύσει την εικόνα του ως ο πολιτικός χώρος των μεταρρυθμίσεων που προωθεί την απασχόληση, την κοινωνική συνοχή και την σύγκλιση με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Το τρίτο παράδειγμα είναι οι πρόσφατες ρυθμίσεις που εξαγγέλθηκαν για τον ΟΤΕ. Αυτές, στην πραγματικότητα, αποτελούν μια παραδοσιακή τακτοποίηση με χαρακτηριστικά δημοσιονομικής απορρύθμισης, δεδομένου ότι το μεγαλύτερο βάρος χρηματοδότησης φέρει ο κρατικός προϋπολογισμός και η πολυδιαφημισμένη σύμβαση ορισμένου χρόνου δεν είναι κάτι το οποίο μέχρι τώρα δεν μπορούσε να γίνει ή δεν μπορεί να γίνει ασπίδα στο μέλλον. Αναφέρω χαρακτηριστικά ότι στην Ολυμπιακή στο παρελθόν έχουν γίνει πολ-

λές τέτοιες εθελούσιες έξοδοι με επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού, όπως επίσης έχουν γίνει και αρκετές προσλήψεις εργαζομένων ορισμένου χρόνου. Τίποτε από αυτά δεν έφτανε, όμως, για να ανακόψει την προβληματική κατάσταση της Ο.Α. Γι' αυτό και η ρύθμιση του ΟΤΕ - όπως και οι παρόμοιες προσπάθειες στις άλλες ΔΕΚΟ - είναι κινήσεις στη λογική του παρελθόντος, έχουν μεγάλο δημοσιονομικό κόστος και θα αποδειχθούν πεπερασμένης απόδοσης.